

Het gekwelde leven van Dodo, de kluizenaar van Hascha

De nadering van het jaar 2000 noodt tot terugkijken. Niet alleen op de eeuw die ten einde loopt, maar ook op al die eeuwen ervoor. Vandaag: de lotgevallen van kluizenaar Dodo, die in de dertiende eeuw zijn toevlucht zocht in de buurt van het huidige Haskerdijken.

Door Kerst Huisman

HET IS NET alsof er over het middeleeuwse Friesland een sluier hangt, waarvan slechts zo nu en dan een tipje wordt opgelicht. Dankzij dat oplichten van de sluier valt korte tijd een helder licht op een beperkt deel van dit gewest. We zien monniken, hoofdelingen en boeren en lezen wat ze beleefden. Een van de keren dat dat gebeurt is in de levensbeschrijving van de kluizenaar Dodo, die leefde omstreeks 1200.

Dodo moet een man van voorname komaf zijn geweest. Uit zijn levensbeschrijving weten we, dat hij een zoon was van Wibrandus Tizelinga. Dodo had ook nog een broer, Sibodo. Dodo en Sibodo kochten in 1207 de boerderij Alferhove van het kapittel van Sint Marie. Dat was

het klooster dat aan de westkant

van Bakkeveen heeft gestaan.

Dodo bleef niet lang eigenaar. Hij besloot zijn deel van de boerderij over te dragen aan het Praemonstratenzer klooster Mariengarde bij Hallum. Hij had daarvoor een reden. Hij wenste, zoals dat heet, de wereld te verzoeken. Daartoe nam hij zijn intrek in het klooster Mariengarde. Zijn vrouw en moeder kwamen tegelijkertijd maar mee en gingen ook het klooster in.

Dat ging een tijdje goed. Toen bleek het Dodo niet meer te bevallen. Hij wilde nog teruggetrokken leven. Siardus, die van 1194 tot 1230 abt van Mariengarde was, gaf hem toestemming, terug te gaan naar Bakkeveen om daar een kleine, eenzaam staande kluizenaarswoning te bouwen. Zo gebeurde het.

De betrekkingen van Dodo en zijn familie wijzen erop, dat het klooster Mariengarde veel te maken had met Bakkeveen. Het hele dorpsgebied moet eigendom van het klooster zijn geweest. De net genoemde abt Siardus stichtte ook de dorpskerk.

Dodo woonde er nu wel, maar hij werd er geen gelukkig mens van. Hij leefde daar vele jaren, maar rust was voor hem niet weggelegd. De boze geesten

achtervolgden hem daar in zijn

kluis bij Bakkeveen dag en nacht. Hoe hij zich ook kwelde met zelfkastijdingen en vasten, het hielp niet.

In 1227 echter, kwam er uitzicht op verlossing. Er arriveerde een brief van Wibrandus uit Hascha met het nadrukkelijk neergeschreven verzoek naar hem toe te komen. Die Wibrandus uit Oudehaske was niet de eerste de beste. Hij wordt een geestelijke van groot aanzien genoemd.

Volgens de historicus Mari van Buijtenen was deze Wibrandus in die dagen deken van Oostergo. Later zou de wettigheid van zijn dekschap door het klooster Mariengarde zijn aangevochten. Wibrandus trad toen in bij zijn oom Sidachus, abt van het klooster Klaarkamp. Vanuit Klaarkamp zette Wibrandus zijn twist met Mariengarde voort.

Hij had dus genoeg gezag om Dodo naar Oudehaske te ontbieden. Dodo ging met een paar metgezellen op reis. Vijf kilometer voor het doel van de reis trof het gezelschap midden in een woeste onbewoonde omgeving een eenvoudige verlaten kapel aan. Dat was op de plaats waar tegenwoordig Haskerdijken ligt.

Dit gegeven geeft inzicht in de

ligging van de toenmalige wegen. Van Bakkeveen reisde men blijkbaar over Terwispel en

noordelijk van Gersloot en Tjalleberd naar het westen. Dat de omgeving van de verlaten kapel misschien toch niet zo onbewoond is geweest als in de levensbeschrijving wordt verteld, blijkt uit het feit dat er ontgonnen land lag. Want er staat dat Dodo onvervaard over de sloten liep hoewel er slechts ijs van pas een nacht in lag.

Bij de kapel aangekomen wierp Dodo zich ter aarde en verzonk hij in gebed. Ondanks de vorst in de grond bleef hij maar bidden. Het duurde blijkbaar nogal lang, want zijn metgezellen spoorden hem tenslotte aan, de reis te vervolgen. Toen kwam het Dodo voor, alsof een van de in de kapel opgehangen beelden tot hem sprak. Volgens Dodo zei het beeld tot hem: „Waarom zo'n haast wanneer je hier nog zo lang zult blijven?“

Over het bezoek aan Wibrandus verhaalt de geschiedenis verder niets. Wel is zeker dat Dodo terugkeerde naar Bakkeveen, daar zijn kluis ontruimde en met zijn weinige spullen naar Haskerdijken trok, waar hij tegen de kapel een nieuwe kluis bouwde.

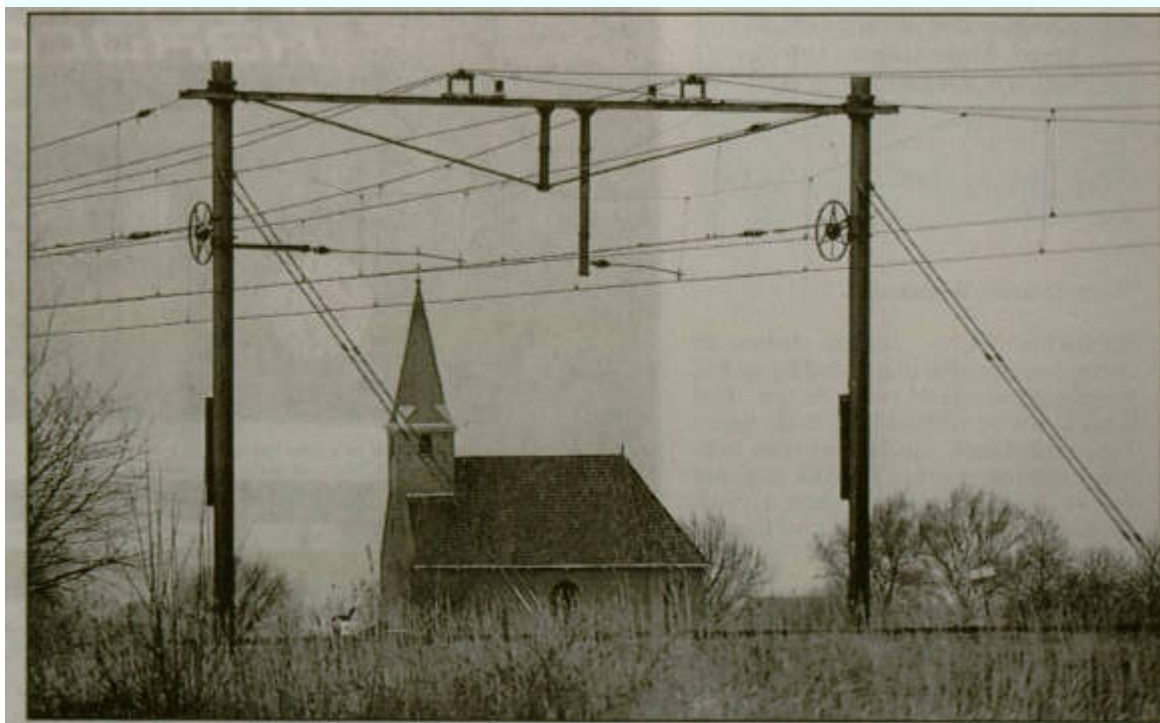
Al spoedig bleek, dat Dodo over bijzondere gaven beschikte. Hij kon zieken met zijn gebed gene-

zen. Zo zorgde hij ervoor, dat de verlamde dochter van Pippri-

us, de dorpspastoor van Gersloot, genas. Zo wordt ook verteld dat er iemand uit Westermere bij hem werd gebracht. Toen hij arriveerde was hij buiten zinnen en aan handen en voeten gebonden. Na door Dodo te zijn behandeld, bestuurde hij zelf het schip terug. Later keerde de man terug om Dodo te bedanken. Hij had als geschenk een witte koe meegebracht.

Dodo maakte daar volgens een ander verhaal ook kennis met merkwaardige gebruiken. De mensen in de streek hadden de gewoonte, dat men een vermoorde niet begroef, maar in een hoek van het huis ophing en liet uitdrogen totdat er wraak was genomen, door één, of liever nog meer verwanten van de moordenaar dood te slaan.

Dodo heeft maar enkele jaren in zijn nieuwe kluis gewoond. In 1231 stortte het bouwwerk in. Klaarblijkelijk was de constructie niet al te hecht. Onder de rommel vond men Dodo. Hij was dood. Maar Wibrand was zijn trouwe volgeling niet vergeten. Tezamen met de priesters Siricus en Sifridus en hun families bouwden ze op de plaats waar Dodo stierf een klooster, het Hasker Convent. Dat is ook al weer lang verdwenen. Maar op de plaats staat nog steeds het kerkje van Haskerdijken.

De kerk van Haskerdijken. Op deze plaats bouwde ooit Dodo zijn kluis. Die kluis werd ook zijn dood: in 1231 stortte het gebouw in en Dodo werd onder de brokstukken begraven.

Foto LC/Jan de Vries